

Hoe telen Koeien & Kansen-boeren maïs?

De deelnemers aan Koeien & Kansen zijn middels een enquête gevraagd hoe ze maïs telen en waarom ze dat zo doen. De aanleiding hiervoor was dat de benutting van vooral stikstof te wensen overlaat: de nitraatconcentraties in het grondwater zijn vaak te hoog. De enquête is gebruikt voor het ontwikkelen van een beslisboom die een veehouder gerichte adviezen geeft voor het optimaliseren van de maïsteelt. Hieronder worden enkele uitkomsten van de enquête beschreven.

Jouke Oenema,
Koos Verloop en
Gerjan Hilhorst
Wageningen UR Livestock Research

D

De meeste bedrijven willen graag meer maïs telen dan de 30 procent van het bedrijfsareaal die bij derogatie is toegestaan. Vooral vanwege de hoge hectare-

opbrengst en omdat snijmaïs prima past in het rantsoen. De meeste maïs wordt in wisselbouw met gras geteeld, waarbij de maïsfase 1-3 jaar is en de graslandfase 3-5 jaar. Soms wordt aardappelen in het bouwplan opgenomen.

Zaaien en oogsten

Bij de keuze van het ras wordt vooral gelet op een hoge opbrengst (VEM, drogestof, zetmeel), een goede verteerbaarheid en een beperkt oogstrisico. Het tijdstip van zaaien ligt in de meeste gevallen voor 10 mei en indien mogelijk al rond 20 april. Alleen bedrijven die in het voorjaar nog een snede gras oogsten zaaien later. De zaaidatum wordt door verschillende afwegingen bepaald. Genoemd worden: werkverdeling; vroeg zaaien is een hoge opbrengst; 1 dag vroeger zaaien is 3 dagen eerder oogsten. Anderen laten zich leiden door de bodemtemperatuur om zodoende een snelle opkomst te realiseren, maar ook om de kans op vorstschade te beperken. Het oogsttijdstip wordt hoofdzakelijk bepaald door de opbrengst in combinatie met het drogestofgehalte van de plant. Als na de maïs gras wordt ingezaaid, wordt relatief vroeg geoogst.

Vanggewas

Italiaans raaigras en rogge zijn de meest gebruikte vanggewassen. De meeste bedrijven houden bij het tijdstip van de oogst van maïs geen rekening met het welslagen van een vanggewas. Een reden is dat de prioriteit gegeven wordt aan maïs als

hoofdgewas, maar soms is ook de overtuiging dat het vanggewas geen hinder ondervindt van een late maïsoogst. In het vroege voorjaar (februari, maart) wordt het vanggewas maar door een enkel bedrijf bemest. Dit in tegenstelling tot een aantal jaren geleden, waarin vaak nog werd geprobeerd om het vanggewas te oogsten met een flinke opbrengst. Het onderwerken van het vanggewas gebeurt in de praktijk op verschillende manieren. De één doet dat het liefst zo vroeg mogelijk (vóór 15 maart) omdat dan de vastgelegde mineralen eerder in het seizoen vrijkomen voor de maïs en om te voorkomen dat het vanggewas met maïs gaat concurreren om vocht. Anderen kiezen ervoor om het vanggewas tussen half maart en half april onder te werken om zo meer organische stof in de bodem te brengen.

Grondbewerking en bemesting

Voordat de grond voor de maïs wordt klaargemaakt, heeft het vanggewas al vaak een behandeling gehad (freen, cultivator, schijveneg). Op kleigrond wordt het maïsland meestal in de winter geploegd. Op zandgrond ploegt men vaak vlak voor het zaaien. De ploegdiepte varieert tussen 20-25 cm. Soms gaat men met woelers tot een diepte van 35-40 cm. De helft van de deelnemers bemest volgens een vast patroon: een standaardhoeveelheid drijfmest volvelds voor het zaaien en daarna een hoeveelheid kunstmest in de rij. De andere helft stemt de bemesting af op de geslaagdheid van het vanggewas en de plek van de maïs in de rotatie. Dat betekent bijvoorbeeld een lagere gift in de maïs die direct na een graslandperiode geteeld wordt. De drijfmestgift ligt tussen 30 en 55 m³ per hectare. Er wordt 100 tot 150 kg kunstmest gegeven in de vorm van KAS, ureum of NP-meststoffen. Bedrijven die rekening houden met de plek van de maïs in de rotatie, bemesten eerstejaarsmaïs met gemiddeld 10 m³ minder. De meeste bedrijven houden bij de bemesting geen rekening met de bodemvruchtbaarheid van een perceel. Als redenen worden genoemd dat men gaat voor eenvoud; maximale opbrengst en dus genoeg bemesten; alle grond is gelijkwaardig. Enkele bedrijven hebben een eigen bemester, maar de meesten laten het werk door de loonwerker uitvoeren. Vaak wordt tijdgebrek als reden genoemd, of dat de loonwerker goede machines heeft en daardoor nauwkeurig kan werken.

ZAAIEN BIJ KOEIEN&KANSEN

Het tijdstip van zaaien ligt in de meeste gevallen voor 10 mei en indien mogelijk al rond 20 april.

Foto: Marcel Bekken

CONCLUSIE

De teelt van maïs moet in de context van de gehele bedrijfsvoering en bedrijfsstructuur worden gezien. Verbeteringen in de maïsteelt, zoals het omgaan met een vanggewas maar ook de bemesting (drijfmest rijenbemesting, beter rekening houden met nalevering van mineralen uit ondergeploegde graszodes), kunnen bijdragen aan een hogere benutting van mineralen. Om in gerichte, praktische adviezen te voorzien is in 'Koeien & Kansen' een beslisboom ontwikkeld. Naast het beter benutten én omgaan van mineralen wordt in de beslisboom aandacht besteed aan het beperken van bestrijdingsmiddelen en het voorkomen van ziektes en plagen. Een eerste ontwerp dat al praktisch bruikbaar is, komt in maart beschikbaar. U kunt die dan vinden op de website www.koeienenkansen.nl.